35. štev. Novomesto 29. avgusta 1918. Letnik XXXIV.

DOLENJSKE NOVICE

Dolenjske Novice izhajajo vsak četrtek; ako je ta dan praznik, dan poprej.

Cena jim je za celo leto 8 K, za pol leta 4 K. Naročnina za Nemčijo, Bosno in druge evropske države znaša 8·50 K, za Ameriko 9·50 K. List in oglasi se plačujejo naprej.

Vse dopise, naročnino in oznanila sprejema tiskarna J. Krajec nasl.

Ali smo že blizu konca?

(«Naša Moč».) (Dalje. 11.)

Slika „Apokaliptična zver“.

Ko je bil rojen Jezus v Betlehemu, je že našuntal satan Heroda, da je skušal umoriti Zveličarja; in res je bežala Marija v puščavo in v Egipt, kjer je ostala nekaj let.

Do 30. leta je živel Odrešenik skrit v Nazaretu; potem pa, ko je bil krščen v Jordanu, je šel v puščavo, kjer ga je hudič skušal. Iz te skušnjave se vidi, da je satan slutil, da je Jezus tisti, v raju obljubljeni Odrešenik, ki bo njemu glavo strl, zato je poskušal vse zvijače nad njim, da bi ga zapeljal, pa bilo je, seve, vse zastonj. Beži satan! mu je zagrmelo nasproti in moral se je umakniti. Začel pa je snovati takoj boj zoper Kristusa in njegovo delo.

Našuntal je najprej farizeje in pismarje, da so iskali v svoji ošabnosti prepira z njim. Ta razdor je vedno bolj širil in ostril, in ga pognal tako daleč, da so Judje v svoji zbornici Mesija k smrti obsodili in poganom izročili.

Ko je stal Jezus pred Pilatom, je satan po svojih hlapcih nahujskal vse ljudstvo, da je Jezusa, svojega Mesija, zavrglo in v smrt tiralo. Satan je stal zmagovit, pa le za malo časa; vstajenje in vnebohod sta pokazala, da je tukaj premagan; kakor je rekel Gospod: „Zdaj je sodba sveta, zdaj je knez tega sveta vun vržen.“

Ostala pa je na zemlji cerkev Kristusova, kraljestvo božje med nami. Na to je obrnil satan ves svoj srd, ker je bila največja ovira njegovih načrtov.

Boj satana proti katoliški cerkvi. Binkoštni praznik je prišel sv. Duh; apostoli so začeli oznanjevati vero; ljudstvo je vero sprejelo in se dalo krstiti; cerkev je bila ustanovljena. Število kristjanov je rastlo hitro, ker so apostoli goreče pridigovali in velike čudeže delali. Tega satan ni mogel prenašati; sklenil je, mlado cerkev zadušiti. Hudo preganjanje kristjanov je vzdignil v Jeruzalemu; apostole-učence in druge kristjane so zgrabili in umorili; mnogo kristjanov je pobegnilo.

To stisko označi apokalipsa z besedami: „In poslala je kača iz svojega žrela vodo kot reko za ženo, da bi jo reka seboj potegnila, pa zemlja je pomagala ženi, odprla je zemlja svoja usta in je posrkala reko, katero je poslal zmaj za ženo. In razjezil se je zmaj na ženo ter je šel bojevat se z drugimi iz njenega zaroda, ki drže zapovedi božje in imajo pričevanje Jezusa Kristusa.“

Ta boj je satan netil. Tako vidimo 300 letno preganjanje kristjanov v rimskem cesarstvu, in poznejše drugod po svetu. Mnogo kristjanov so umorili, ti so zdaj svetniki v nebesih; mnogo pa jih je odpadlo in so prišli v oblast hudičevo.

Kmalu pa je satan spoznal, da s samim morjenjem kristjanov cerkve ne bo zatrl, ker je to za druge ljudi povod in razlog, da se pridružijo Kristusovi čredi. Zato je poskusil z drugim sredstvom, s herezijami. Vzbudil je krive učenike, ki so kvarili sveto vero in trgali ljudi od prave cerkve proč. To so tisti lažnjivi učeniki, krivi preroki in krivi Kristusi, pred katerimi je Gospod tako močno svaril svoje učence. To sleparsko delo se je satanu strašno obneslo. Vstale so po vrsti razne herezije, ki so se razširile po vsem rimskem cesarstvu in še dalje čez meje njegove. Razsajali so po vrsti drug za drugim: Arjanci, Nestorjani, Evtihijanci, Monofiziti, Pelagijani in še drugi krivoverci, ki so delali prav s peklensko silo in zvijačo tako, da so zapeljali za oni čas večino škofov in ljudi na vzhodu, zlasti ko so jim nekateri cesarji in cesarski namestniki šli na roko in jim dajali potuho. Ker so celo cerkveni zbori škofov potegnili s krivoverci, je bilo videti, da je satan zmagal. Sam sv. Hieronim vzdihne pri tem prizoru: „Svet se je začudil, ko je postal arijanski.“

Dopisi.

Iz Trške gore pri Novem mestu. — (Vinska letina, poprava potov, pripravljanje za trgatev in drugo.) Najboljša lanska vinska letina je zbudila pri naših zavistnikih mnogo hudobij, zlasti ovadb zaradi navijanj cen. Nič ni pomagalo; cene so se dvigale in se dvigajo. Tem in mnogim ljudem ni šlo v glavo, še manj do srca, da bi privoščili nam vinogradnikom nekoliko večjega zaslužka; niso si dali dopovedati, da je pri nas vinski pridelek — loterija — in da izmed treh letin ena, ali dve, žal, slabo izpadete. Tem ljudem in vsem onim, ki vinogradnike zavidajo, svetujemo, naj si pridejo letos ogledat vinograde v Trško goro in videli bodo na lastne oči, koliko škodo napravi slabo, deževno vreme, ume: toča in razne rastlinske bolezni, peronospora in oidij (plesnoba). Naj računijo, koliko stanejo celoletno delavci, zlasti koliko vinskega pridelka popijejo, kako težko jih je dobiti in koliko trpe vinske trte vsled pomanjkljivega obdelovanja, ker ni delavskih močij, ter naj se ozirajo na narodno-gospodarsko premoženje, ki je naloženo v tej gospodarski panogi, in prišli bodo do zaključka, da je vinska kapljica najtrji zaslužek našega kmetijskega stanu. Našim vinogradnikom svetujemo, da naj ne obupajo. Kar je nam Božja Previdnost še pustila, skrbno gojujmo in čakajmo trgatve, ki jo skušajmo popolnoma pravilno izvršiti, da vsaj z umnim kletarjenjem rešimo in ohranimo, kar nam je narava še ohranila. Pripravimo si dobro vinsko posodo, da bo vinski pridelek okusen in brez napak. S skrbnim odbiranjem grozdja ločimo zdravo od gnilega ali napadenega po plesnobi, da ne dobi vino neprijeten okus. Trdno pa sklenimo, da bomo letošnji vinski pridelek porabili za prodajo in ne za potratno domačo uporabo in nepotrebne pokušnje in popivanje po zidanicah, ker tako trošenje tega pridelka je nele velikanska potrata, ampak dandanes pregreha. Letos imamo pa tudi pravo priliko, da seznanimo naše neprijatelje, kako neumestno bi bilo, vinski pridelek obdačiti. S tem se pravi to kmetijsko panogo naravnost uničiti in našim vinogradnikom vzeti zadnje veselje in zadnji čut podjetnosti za to panogo. Nočemo več s tem dajati duška našim užaljenim čutom, ampak delujmo naprej. Če ni uspeh povoljen, pa vsaj ne obupajmo. Prišel je čas, ko imamo majhen odmor. Porabimo ga za popravo potij v Trški gori. Zadnji nalivi so pota zelo pokvarili, odnesli zemljo, nanosili gramoz in jih ostavili na nepravem mestu. S tem prosimo naše županstvo, da v tej zadevi stori na splošno korist svojo dolžnost. Posameznik ne more dosti storiti. Skupno delo da velik uspeh. Tu ga je potreba. Ne moremo pa tu zamolčati star greh naših vinogradnikov: trganje prezgodaj. Lanska skušnja naj jih izmodri. Letošnje deževno vreme in le počasno zorenje grozdja naj nas ne dovede do napačnega sklepa, da menimo, do tega dne mora biti grozdje potrgano, naj je zrelo ali nezrelo.

Res je pomanjkanje delavcev, vendar pri pravi razdelitvi delavskih močij se bo tudi tu še shajalo, pridelka bo polovico manj kakor lansko leto. Skušajmo z umnim kletarstvom povzdigniti njegovo vrednost in tu bi zlasti opozarjali na pomen žvepla v kletarstvu. Žal, da nas je i tu pustila država na cedilu. Torej, kdor ga ima, naj ga vestno uporablja, uspeh ne bo izostal. Ne puščajmo slednjič tropine neizkoriščene. Najboljšo domačo pijačo si lahko napravimo iz njih in kako drag in dober je tropinovec! Zato tudi že danes prosimo, da naj se nam o pravem času razdeli naročeni sladkor za napravo domače pijače!

Uprizoritev „Legionarjev“ v Narodnem domu.

Narodna čitalnica je prošlo soboto in nedeljo zvečer priredila Govekarjevo igro „Legionarji“ v štirih dejanjih. Tudi to pot se je spet pokazalo, kako primerno je prirejati za občinstvo privlačne igre, ki mu nudijo za nekaj ur prijetno zabavo in razvedrilo ter uplivajo kolikor toliko, da se okrepi pri ljudstvu smisel in nagnjenje za gledališče.

Seveda, zato morajo biti sprva na sporedu igre, ki so dostopne pojmovanju širokih slojev, ki so pa tudi primerne za igralce-diletante.

V tem slučaju so bili „Legionarji“ primerno izbrani, kajti občinstvo se je odzvalo povabilu v tako obilnem številu, da je bila dvorana v Nar. domu obakrat

Iz dnevnika slovenskega častnika v svetovni vojni.

Po dnevniku † Janka Muha. (9.)

Pri 2. bataljonu so kar s „hura“ klici izzivali polentarje na „korajžo“. Saj od blizu se sovražnika ne bojimo; čakamo ga z odprtimi rokami, a granate, granate...!

Enajsti dan. Po štirih dneh trpljenja in strahu je na našem hribu zopet zavladal mir. Zopet smo lahko vživali ljubo solnčno toploto, zopet smo se oddahnili. To se nam je prileglo! Naša artilerija pa je še tudi ta dan sovražniku pošteno vračala milo za drago. Ne le z majhnimi topiči, temveč tudi s težkimi topovi je srdito obstreljevala postojanke na nasprotnem hribu.

Zvedeli smo, da so se ob nepričakovanem spopadu ponoči Italijani pomotoma sami med seboj pograbili. To je povzročila naša patrulja. No, to je bilo vpitja in preklinjanja na oni strani, na naši pa dosti smeha.

Proti večeru smo izpremenili postojanke. Odšli smo na prostor, kjer so bile prej šesta, osma in pol pete stotnije. Skoraj ob belem dnevu se je vse premikanje nemoteno izvršilo. V novih postojankah se počutimo sicer dobro, le preobsežne so, saj je vsa naša fronta dolga gotovo nad 600 korakov.

Dvanajsti dan je potekel mirno brez posebnih dogodkov, le naša artilerija je še vedno srdito obdelavala sovražne postojanke.

Trinajsti dan. Takoj zjutraj je naša artilerija pomalem pripravljala za napad na Mga Caramella. Kanonada je bila vedno silnejša, najstrašnejše pa je vihar razsajal med sedmo in deveto uro. Kako so šrapnele in granate obsipale hrib, se ne da popisati. Ob devetih so se prikazale na pobočju naše prve prodirajoče čete, a sovražnik se je še trdno držal v jarkih. Vnovič se je uprla naša artilerija in srdito sesipala strelne jarke in ovire. To pa je bilo Italijanom le preveč, pobrali so šila in kopita in jo popihali, naše granate in šrapnele pa so jih spremljale globoko v sovražno ozemlje.

To je bilo Lahom le preveč, pa so nam vračali granate in šrapnele tako, da smo morali zapustiti prostor našega artilerijskega opazovalca in se umakniti v svoje luknje na varno. No, pa tudi od tu smo imeli lep razgled na hrib, po katerem je divjal boj.

Ob desetih je kanonada prejenjala, in opazili smo infanterijske spopade ter drdranje strojnic. Ti spopadi so se ponavljali tudi popoldne.

Štirinajsti dan. Danes so naši hrib Caramella še ljuteje obstreljevali, nego prejšnji dan. Še dopoldne smo opazili, kako so prodirale naše čete proti vrhu, artilerija pa je pridno zasledovala umikajočega se sovražnika. Naš „stari v copatah“ (30·5 cm) pa je poiskal in obiskal vse doline in kotanje tja do gore Pana. Boj je trajal ves dan in vso noč. Glavni vrh gore Caramella je bil sicer še dopoldne v rokah naših čet, le hribček jugovzhodno od glavnega vrha se še drži. Od tu smo videli prav razločno, kako se je ves boj razvijal. Opazili smo premikanje naših in sovražnih rezerv, odhajanje in odnašanje ranjencev.

Petnajsti dan. Tam na levi so se boji nadaljevali. Puške so pokale, kakor bi toča padala na pločevinasto streho, topovi pa so se oglašali, kakor stope. Ponoči so bili na gori Caramella večkrat hudi spopadi, čisto pomirilo pa se ni niti za trenutek.

Pri nas je že nekal dni precej mirno, le tu in tam nas pozdravi sovražnik s kako granato, kakor bi hotel povedati, da še ni pozabil na nas.

Ob teh mirnih dneh smo imeli dovolj prilike, da smo bivališča v novih postojankah precej izboljšali. S kadetom Burdych-om sva svojo kočo obložila in pokrila z rušami, spredaj pa postavila „predsobo“ za svoja dva fanta. Okolica je prav prijazna. Okrog kočice je majhna ravnina, zadaj pa raste bukovo drevje, tako da smo bili skriti pred sovražnikom, in da se tudi podnevi lahko gibljemo. Od tu imamo krasen razgled na planoto „Sedem občin“. Pusta je ta planota, a posuta z neštetimi vasmi.

do zadnjega prostora napolnjena in tudi igralci so poskrbeli v visoki meri za to, da je uprizoritev — posebno prvič — nad vse krasno uspela, kar je tudi potrdilo bučno odobravanje občinstva na koncu vsakega dejanja.

Igra se vrši v zgodovinsko zanimivi dobi za časa Napoleonovih vojsk. Dasiravno je vsebina enostavna in ne prinaša ničesar originalnega, vendar napravlja vse dejanje na poslušalce velik vtis vsled pestrega sceničnega bogastva in je že v tem oziru zanimiva, ker nam hoče pokazati življenje našega naroda v onem velevažnem času. Kajti vsako tako literarno delo, ki bi točno, a tudi umetniško pokazalo sliko našega življenja v tej ali oni zgodovinski dobi, bi bilo zelo zanimivo in zaželjeno.

Da je uprizoritev „Legionarjev“ tako izvrstno uspela, temu je pripomogel poleg izvrstnega predstavljanja lepo insceniran oder. Originalni kostumi v takrat običajnem empire-slogu so podajali celoti slikovit značaj in usposobljali, lažje zatopiti se v prošlost.

Izmed igralcev omenjam le važnejše osebe, ki posegajo v razvoj glavnega dejanja. V tem oziru stoji v prvi vrsti Ferdinand Basaj, ki je s svojim izbornim nastopom, za diletanta nenavadno dramatično izobraženostjo in z vseskozi utemeljenim igranjem mimike in gest zbujal tekom vseh štirih dejanj, ki se stopnjujejo celo do tragike, največjo pozornost. Isto velja tudi Lavri, posebno z ozirom na njeno neprisiljeno, čisto naravno igranje in pa stvarno poglobitev v težavno sceno v zadnjem dejanju.

Bodočnost Basaja in Lavre, ki sta si hotela vstvariti v viharnih časih varno zatišje tihe sreče, uniči zločinska roka Antona Brnjača. Brnjač je bil v tej vlogi na pravem mestu. Njegov smeli, hladen in prezirljiv nastop je bil popolnoma pogojen.

Izvrstna je bila podana slika Filistra Raka, takega večno stalnega tipa, ki ga srečaš v vseh dobah, vsepovsod.

V glavno dejanje posega s svojim delokrogom tudi vojaški in civilni krojač Boštjan Jež. Da je igralec Ježa za vrste te vloge izredno sposoben, je pokazal že zadnjič v igri „Domen“. Zdi se mi pa, da je ponekod preveč pretiraval in podal včasih mesto realne slike karikaturo, vendar to ni bilo na škodo dejanja, marveč je Jež s tem občinstvo še bolj pridobil, da ga je vsakokrat pozdravilo z navdušenim aplavzom. Izredno se je Ježu posrečil oni prizor, kjer on pripoveduje legionarjem v taborišču, kako je živel pri vojakih, poleg tega njegovo petje spremljano od izrazitih najviharnejši smeh zbujajočih kretenj.

Ježovo vlogo je dopolnjevala njegova žena Barba, pred katero je ubogi vojak često trepetal v največjem strahu, kadar se je nanj razjezila. Vse obnašanje in kretnje, ki so popolnoma odgovarjale resnici, je izvedla Barba z neverjetno spretnostjo in živahnostjo.

Kar se tiče stranskih vlog so tudi te mnogo pripomogle k uspehu prireditve. Zelo mi je ugajala izprememba v 1. dejanju: slovo legionarjev na vrtu Medvedove gostilne. Ravnotako je prišlo do popolne veljave 3. dejanje: taborišče legionarjev v divje romantični soteski.

Mestoma se je ponekod govorilo pretiho, kar posebno moti poslušalca, kadar gre za važne vesti, ki so v bistveni zvezi z razvojem glavne vsebine.

Splošno je igra dosegla svoj cilj, pridobila občinstvo zase in s tem utrdila pot za naprej. Delati je treba sistematično, kakor z izbero iger, tako tudi s predstavljanjem. Zato je prav, začeti z ljudskimi igrami, a treba je iti tudi preko teh še višje. Kakor smo dočakali za „Domnom“ „Legionarje“, tako tudi zdaj pričakujemo v kratkem kaj novega. Miran Jarc.

Dogodki preteklega tedna.

Dne 16. t. m. se je ustanovil v Ljubljani Narodni svet. Isti dan so prišli v Ljubljano češki, poljski in jugoslovanski gostje. Mesto in dežela sta slovanske goste najprisrčneje slavila. 17. avgusta opoldne so se slovanski gostje poklonili knezoškofu dr. A. B. Jegliču. Popoldne je zboroval Jugoslovanski klub in sklenil zahtevati, da se nemudoma skliče parlament in delegacije; protestiral je znova proti zatiranju svobode v javnem življenju. V vseh vprašanjih se je pokazala popolna edinost med poslanci. Nato se je vršila skupna konferenca jugoslovanskih, čeških in poljskih poslancev in se ustvaril temelj za vzajemno delo v kulturnih, političnih, socialnih in gospodarskih vprašanjih. Dne 18. avgusta so se slovanski gostje udeležili odkritja spominske plošče dr. Kreka v Št. Janžu. Dolenjska je pokazala vso svojo globoko zavednost. Vojaštvo s strojnimi puškami, ki je bilo pripravljeno, ni imelo nič opraviti. Ljubljanski slovanski dnevi so se završili s popolnim uspehom. — Min. predsednik Hussarek se pogaja te dni z voditelji strank radi zasedanja drž. zbora in o davčnih predlogah. Najprvo pridejo na vrsto Nemci, Poljaki in Ukrajinci, potem pa opozicionelne stranke. — Avstrijski nemški socialni demokrati so se na shodu svojih zastopnikov v Zell am See 18. t. m. izrekli za samoodločbo narodov in federalizacijo Avstrije. — Za hrvatskega podbana je imenovan poslanec Paleček. — Na posvetih v nemškem glavnem stanu so se dogovorili o vseh vprašanjih vojne in miru in dosegli popolno soglasje. Podrobnosti niso objavili. Navzoča sta bila tudi zastopnika Poljske, princ Radziwill in Przedziecki, ki sta nato obiskala tudi Dunaj in bila sprejeta pri cesarju. — Nemški državni tajnik kolonialnega urada dr. Solf je imel 20. t. m. govor, v katerem je kot prvi nemški državnik v tej vojni resno in iskreno govoril v mirovnem zmislu. Naglasil je, da so kolonije za Nemčijo življenjski pogoj; o Belgiji je rekel, da je Nemčija ne namerava v nobeni obliki obdržati; vzhodni mir je le okvir za slike, ki naj pridejo vanj, Nemčija ne namerava tu nikakih nasilnih aneksij; Rumuniji je njene usode kriva Anglija, ki jo je potegnila v vojno. — Hindenburg je rekel pri paradi 3. gardnega polka dne 21. avgusta to-le: „Naš položaj je ugoden, akoravno smo, to smemo mirno priznati, v zadnjem času včasih imeli slabe uspehe. To so menjajoči se dogodki v vojni, s katerimi je vedno treba računati. Sovražnika začenjamo mečkati in treti. Ne smemo popustiti, marveč moramo ostati trdni, potem dosežemo od nas zahtevani, častni in močni nemški mir.“ — V Rusiji začetni boji na vseh frontah, v notranjosti upori proti boljševikom, ki so pa trenotno še kos nasprotnikom. — Japonci in Kitajci korakajo v Sibirijo. Obe vladi, kitajska in japonska, sta solidarni. Japonska se je zavezala, da bo strogo varovala pravice kitajske države. — Ruski cerkveni koncil, ki zboruje v Moskvi, je sklenil ustanoviti poseben odsek za zopetno združitev vseh krščanskih cerkva. — Na italijanskem in albanskem bojišču nič posebnega. — Na zapadu so Francozi med Oiso in Aisno 18. t. m. zopet silno napadli in nekoliko napredovali, a nemških črt niso prebili. 21. t. m. so severno od Ancre napadli tudi Angleži, a brez velikega uspeha. Nemci so se tekom tedna na več mestih umaknili.

Domače in tuje novice.

Odlikovanje. Cesar je podelil Novomeščanu gosp. dr. Juliju Murgel-nu, c. kr. črnov. zdravniku v c. in kr. garniz. bolnici v Mostaru, zlati zaslužni križec s krono na traku hrabrostne svetinje za njegovo izvrstno in vestno izvrševanje službenih dolžnosti. Čestitamo.

Odlikovanje. Viljem Elbert, poročnik 128. artil. polka, je odlikovan z zaslužnim vojaškim križcem 3. vrste z vojno dekoracijo in z meči. Bil je 15. junija t. l. na tirolskem bojnem polju, ko je vodil prostovoljno infant. napadalni oddelek, jako težko ranjen. Bilo je tedaj, kakor znano, izdajstvo.

K odkritju Krekove spominske plošče še sledeči dostavek: Da je slavnost tako izvrstno uspela, gre predvsem zahvala domačemu in okoliškemu prebivalstvu, ki je vse storilo, da pokaže pred gosti moč kulturne in narodne zavesti našega ljudstva. Predvsem pa neumornemu gosp. župniku Ludviku Bajcu, njegovi mami gospe Bajčevi. Na vrtu je bilo — kolikor je sploh mogoče v teh težkih časih — za goste vse preskrbljeno. Postavljeni so bili posebni paviljoni. Kmečke žene so si same od ust pritrgale, da so gostom lahko s kruhom postregle. Domači fantje, njim na čelu kovač Jožef Kos — so okrasili vas s tem, da so postavili 30 velikih in nešteto malih mlajev. Zdelo se nam je, da se sprehajamo v zelenem parku, toliko je bilo vsakovrstnega okrašenja z zelenjem in drevesci. Domača dekleta so spletla brezbroj vencev. V paviljonih so pri postrežbi gostov stale v prvih vrstah sledeče gospe in gospodične: paviljon s kavo: gdč. Ivanka Prijateljeva, vino: gospe iz Mokronoga: dr. Češarkova, sodnikova Romolt, Peneva, dalje pri drugih oddelkih domača dekleta na čelu jim gdč. Mici Švajgerjeva in g. nadučiteljeva Škuljeva. Dalje naj omenimo še, da so prišli v Št. Janž v kroju Orli iz Trebnjega z zastavo. Na postaji Karmelu je ponudila mala deklica po starem slovanskem običaju gostom kruha in soli. — V nedeljo zjutraj je bilo darovanih več maš za pokojnega Kreka.

Zahvala. Vodstvo ljudske prehranjevalne kuhinje je prejelo 50 K kot čisti dobiček igre Marijin otrok in kaznovana šaljivka. G. Picek ter velikodušnim igralkam se izreka tem potom najprisrčnejšo zahvalo. — Vodstvo kuhinje.

Na progi Rudolfovo - Straža - Toplice se uvede z dne 25. avgusta tretji par osebnih vlakov z vozovi 2. in 3. razreda, in sicer v sledečem redu: Vlak štev. 2415 Rudolfovo odhod ob 10. uri 15 minut po noči, dohod Straža ob 10. uri 28 minut; vlak št. 2410 odhod Straža ob 5. uri 27 min. zjutraj, dohod Rudolfovo ob 5. uri 45 min. zjutraj; vlak št. 2410 ima v Rudolfovem zvezo z vlakom štev. 2212, ki dospe v Ljubljano ob 8. uri 59 minut dopoldne; vlak št. 2415 pa v Rudolfovem z vlakom št. 2217, ki zapusti Ljubljano ob 7. uri 4 min. zvečer. To pomeni znatno izboljšanje prometne zveze Straža-Toplice-Ljubljana.

Moška podružnica Ciril-Metodove družbe v Novem mestu je poslala prvomestniku družbe, gosp. vladnemu svétniku A. Senekoviču posebno čestitko k njegovi 70 letnici in k počeščenju, ko je glavna skupščina 11. t. m. izvolila svojega zaslužnega prvomestnika za častnega člana družbe. Podružnica se spominja hvaležno tudi tega, da je jubilar posvetil del svojega delovanja Novemu mestu kot večletni

---

Šestnajsti dan.

Danes velik praznik je,
god sv. Trojice...

Danes je v Ajdovcu glavno žegnanje. Spomnim se, kako smo se imeli svoje čase na to nedeljo v Ajdovcu. Zlati časi, kdaj se vrnete? V spomin na ajdovško žegnanje in pa na veselje, ker smo zvedeli, da zapustimo ta kraj, lahko izpijem nekaj kozarcev vina preko navade.

Slovo od gore Barko 19./6. - 1916. Odhod v Galicijo.

Danes zapustimo goro Barko, na kateri smo videli toliko grozote, kjer smo prebili toliko žalostnih ur v dežju, mrazu in v strahu. Gotovo pa je, da smo doživeli v teh težkih časih tudi marsikatero veselo urico. Bile so ure, ko sem v strahu trepetal za svoje življenje in za življenje svojih ljudij; bili pa so tudi trenutki, ko sem se v družbi svojih tovarišev prav od srca nasmejal.

Ozrem se še enkrat tjadoli po čudovito krasni lombardski ravnini. Danes se mi zdi tako lepa, kakor še nikoli poprej. Kako lepo se blišče zlata žitna polja, bele vasi in mesta, srebrni reki Astico in Brenta! Popisati in naslikati se ne da krasota te ravnine. Pozdravljeno, mestece Asiago in vsa lepa okolica! Pozdravljena, veličastna Vičenca! Pozdravljena, zlata lombardska ravan! Nikoli več te ne bodo zrle moje oči!

Zvečer ob enajstih je zasedel naše postojanke 29. polk, ki je v bojih za goro Caramella največ trpel. Opolnoči smo zapustili goro Barko, kjer je od naše stotnije kljub vsej strahoti ostal le en mrlič, (Čarman), odšlo pa je pred nami 16 ranjencev. Izgube torej niso bile občutne.

Šli smo mimo moderne italijanske trdnjave Pta Corbin, ki so jo 31. maja razdejali naši težki topovi. Pred trdnjavo je krasno urejeno pokopališče, kjer počivajo naši in sovražni padli junaki. Res, smrt združi prijatelje in sovražnike.

Od trdnjave dalje smo korakali po strahovito strmem bregu. Hvala Bogu, da je bila noč svetla, zakaj vsak napačen korak z ozke stezice bi bil smrtno nevaren. Ob petih zjutraj smo se utaborili pri vasi Soglio prav na istem travniku, kjer smo bili pred odhodom v postojanke. Po dolgih 16. dneh smo se zopet brez skrbi sezuli, skopali in preoblekli. O, to se človeku prileže. To so zemska nebesa. V postojankah se nismo nikoli sezuli, nikoli slekli in nikoli umili.

Drugo jutro smo se ustavili na velikem pašniku poleg vasi Girardi in postavili šotore, kjer je bil pogled na velikansko taborišče, osobito ponoči. Ljudje so kurili in kuhali. Na stotine večjih in manjših ognjev se je svetlikalo po širnem pašniku, in na nebu so migljale zvezde, kakor odsevi teh kurišč. Fantje so igrali karte, nekateri pa peli mile slovenske pesmi. Prav lepo so zapeli „Domovini“ in „Oblaček“. Res, čarobna noč!

Od tu smo jo mahnili po lepi, gladki cesti mimo jezera Caldonazzo in prišli na staro pot še-le v vasi Romanjano, a svoje štiridnevno potovanje smo končali v vasi Pressano, severno od Trienta. Tu smo se nastanili po hišah. Ljudje so prišli zopet do vina, denar so tudi imeli, zato ni nič čudnega, če so bili nekateri kmalu navrtani. Pri mojem vodu so se zmislili nekaj pametnega. Fantje so zložili denar, kupili večjo množino vina, pa so ga lepo cukali doma, ne da bi komu delali nadlego.

V nedeljo 26. junija smo odkorakali na kolodvor, kjer smo vstopili na vlak, ki je ob osmih zvečer oddrčal proti severu. Vozili smo se skozi Bocen, Inomost, Solnograd, Linc, Dunaj; 28. junija smo bili že daleč na Ogrskem. Odprla se nam je nepregledna ravnina, kjer se vrste žitna polja, vinogradi, pašniki, širne njive bujnega maka, majhni gozdiči, vmes pa prijazne vasice in velike tovarne. Na velikanskih pašnikih se pasejo črede govedi, konj, prašičev in gosi. Sredi pašnikov so vodnjaki za napajanje živine. Na nekaterih mestih je svet tako močviren, da raste po njem le bičevje. Tu je toliko več gosi in rac.

V krajih, kjer smo bivali prej, ljudje že mesece niso dobili kruha, ampak le polento, na Ogrskem pa je še povsod obilo belega kruha, pa ga tudi ne bo zmanjkalo, ker je bogata žetev že v deželi.

zelo spoštovan ravnatelj gimnazije in kot delaven predsednik čitalnice. Podružnica je hotela z vidnim znakom počastiti 70 letnico in jubilarja oveseliti s četudi malim prispevkom za njemu toli drago šolsko družbo. Že kratek poziv po okrožnici je imel v nekoliko urah uspeh, da se je odposlal osrednji pisarni družbe v Ljubljani znesek 200 K kot „Senekovičev dar“ novomeške podružnice in njenih prijateljev. Na to je prejel predsednik novomeške podružnice vlad. sv. prof. Ferd. Seidl od jubilarja pismo, ki zatrjuje, kako prijetno ga je čestitka podružnice iznenadila in vzradostila. „Lepa hvala, srčna hvala“ pravi g. prvomestnik v pismu, „vsem, ki so blagovolili spomniti se me in so obenem družbi poklonili lep dar. Če sem svoje dni kot gimnazijski ravnatelj in kot predsednik čitalnice storil kaj koristnega za Novo mesto, sem storil le svojo dolžnost; istotako tudi pri družbi C. M. Dal Bog, da bi se C. M. družba tudi naprej tako lepo razvijala, kakor pred začetkom vojne in da bi svojo nalogo v korist narodu mogla vršiti v še večjem obsegu. Moja želja in želja vseh Slovencev je pač ta, da bi nam mir, ki ga tako težko pričakujemo, prinesel take razmere, da bi C. M. družba postala nepotrebna kot obrambena družba in da bi lahko začela delovati na drugem polju za omiko slovenskega naroda. — Še enkrat srčna hvala vsem, ki so prispevali za „Senekovičev dar!“ Uljudno prosim, da blagovolite to mojo zahvalo na primeren način sporočiti članom cenjene podružnice.“

Čevljarskim mojstrom v vednost. Podpisana zadruga vam naznanja, da si lahko kupite čevljarski sukanec (cvirn) in čevljarsko prejo v trgovini Josip Ogoreutz v Novem mestu. Nakaznice za to dobite pri podpisani zadrugi. Vsak mojster naj se potrudi, da bo to stvar prišel kmalu iskat, ker se prodaja sukanca in preje vrši samo do konca septembra; kdor bi pozneje prišel, ne bo več dobil. Pravico do te dobave pa imajo samo tisti čevljarji, ki se izkažejo z obrtnim listom. — Zadruga čevljarjev v Novem mestu.

Proščenje pri Treh Farah ni bilo preteklo nedeljo tako dobro obiskovano, kakor druga leta. Vsekako pa je bilo zanimivo, tudi letos živeti nekaj ur med belokranjskim in hrvatskim ljudstvom v krasnih narodnih nošah. Žalibog, vidilo in čutilo se je pa takoj, da živimo v času vojske in draginje. Kakor so nas vabili prejšnja leta prijazni in gostoljubni Belokranjci od vseh strani v svojo hišo, v svoj hram, pod svojo vejico, da so nas po dušnih dobrotah romarske pobožnosti pri Žalostni Majki Božji za mali denar dobro pokrepčali in potolažili tudi naše telesne potrebe, tako nasprotno smo se bali letos sploh stopiti v bližino gostilničarjev in prodajalcev „vručetine“. Sicer je bilo jestvin in pijače v izobilju, toda po kakšni ceni?! — Ko bi se človek sam ne prepričal, bi ne mogel verjeti, da so se tudi belokranjski vinotoči spreobrnili v tej vojski v pravcate judovske navijalce cen. Tako smo pili na primer v soboto zvečer vino po 12 kron liter; ob 6. uri v nedeljo zjutraj je veljalo isto vino že 14 kron in od 9. ure dalje že 16 K! — „Vručetina“ je veljala kg 28 kron, po 10. uri pa že 36 kron! — Mali košček kruha 6 × 6 cm, debel pa pol cm je veljal 1 K 50 h! — Male porcije kakršnekoli pečenke 10 do 12 kron! — Vkljub visokim cenam je bil naval pri „vručetini“ velikansk. Zanimivo je, da je dobila prvo porcijo prvega pečenega jančka umazana ciganka, ki je odprla nabasan mošnjiček ter vrgla mesarju 50 kronski bankovec, češ, mi cigani imamo denar! Vsekako se nam je čudno vidilo, da vživajo cigani pri bistrem belokranjskem razumnem ljudstvu toliko respekta in prednosti. To smo tudi zapazili pri vožnji nazaj na neki postaji, kjer je imel vlak zamudo zaradi cigana. Cigan ni smel in ni hotel dalje, ker ni bilo vse v redu zaradi vozne karte; pa se je dlje časa prepiral z žel. uradniki in končno je vendar-le vstopil in peljali smo se dalje. — Da toraj ni bilo drugih tujcev pri letošnjem žegnjanju pri Treh Farah in jih tudi morda ne bo več kmalu, to lahko razumemo, saj si uradnik in obrtnik ne moreta privoščiti tako slane vručetine in drugih jestvin. Tako pač žalibog zgineva ves krasen stari značaj našega dobrega belokranjskega in hrvatskega naroda — in temu je vzrok brezkončna vojska!

Za mestne uboge so darovali povodom razdelitve drž. begunske podpore: Claricini Adelina 10 K; Udovč Apolonija 4 krone; Koršič Lucija 5 K; Bovcon Marija 2 K. Bog plačaj!

Posnemanja vredno. Češki tovarnarji so sklenili, da bodo iz svojega plačevali svojim delavcem povišek krušnih in močnih cen.

Umrl je v Gradcu ljubljanski trgovec g. Henrik Kenda v 61. letu starosti. R. I. P.!

Za vodnjak „Jordan“ so darovali: Dva neimenovana 7 K; g. Jos. Kovačič, Pola 4 K. — Najlepša hvala!

Poročil se je 25. t. m. na Brezjah pri Mariji Pomagaj g. Friderik Ludviger, poštni sluga v Novem mestu z gospodično Amalijo Anžiček iz Trebnjega. Bilo srečno!

Zvišanje poštnih, brzojavnih in telefonskih pristojbin. V veljavo stopijo nove pristojbine s 1. septembrom 1918. Ravnotako se bodo zvišale železniške tarife za Avstro-Ogrsko. — Nove tarife bomo objavili v prihodnji številki.

Razglas. Vsled odloka c. in kr. vojnega ministrstva, oddelek 9, št. 28.928, z dne 2. avgusta 1918, je vsled smrti enega patentalnega invalida za oddati eno mesto Jakob pl. Schellenburgove ustanove. Ta ustanova znaša na leto 253 K 50 h in se odda za čas življenja. Pravico do te ustanove imajo: Patentalni invalidi iz prejšnjih vojsk, potem ranjeni in pohabljeni, popolnoma za delo nezmožni in siromašni vojaki iz sedanje vojske. Nekolekovanim prošnjam, katere se morajo poslati najkasneje do 15. septembra t. l. c. in kr. okrajnemu dopolnilnemu poveljstvu v Ljubljani, naj se priložijo: 1.) Patentalna knjižica (doslužnica); 2.) rodbinski list; 3.) domovinski list; 4.) zdravniško spričevalo in 5.) ubožno oziroma nravstveno spričevalo.

Nov železni zvon so dobili v Črnomlju. Na praznik Veliki šmaren je prvič zapel Mariji čast in slavo. Ljudstvo je neki prav zadovoljno z njim; ima lep, mehak glas.

Draginjske doklade za industrijske uradnike. Pritožna komisija na Dunaju je naznanila Zvezi industrijskih uradnikov, da smatra kot primerne naslednje draginjske doklade: za uradnike z mesečno plačo do 200 K 110% temeljne plače, do 300 K 90%, do 450 K 80%, do 600 K 70%, do 750 K 65%. Oženjenim vrhu tega za njihove žene po 20 oziroma 15 in 10% doklade in za vsakega otroka po 25%. Tvrdke so pod prisilno izvršitvijo dolžne, te doklade izplačevati.

Pomiloščenje. Cesar je pomilostil v Sarajevu 24 Bosancev, ki so bili radi veleizdaje obsojeni na mnogo let ječe. Pomiloščene so takoj spustili na svobodo. Med njimi je več politikov.

Nevarno je zbolela nemška cesarica. Cesar Viljem je prekinil svoje bivanje v glavnem stanu in se je podal na grad Wilhelmshöhe k svoji soprogi.

Kurent. 1. številka tega satirično-humorističnega lista ima sledečo vsebino: Rado Murnik: Puran. — Florijan Colar: Pesem o grozdih. — Ferdo Plemič: Pravljice za odrasle. 1. O Makarjevi luli. 2. O kovaču Simonu in njegovih štiriindvajsetih sinovih. — Fran Mažuranič: Slovak. — Branimir Kozinc: Snubač. — Florijan Golar: Gospodična Ivanka. — Draga resnica. Odkrito. Smisel za barve. Po domače. Ubogi možje. Točen odgovor. Strokovnjak. Prednost. Gospodična Finica. Praktično. Iz šole. Vojno pivo. Oče in sin. Priprava. — Slike: France Podrekar: Paradiž sedanjega časa. — Zadovoljni požeruh. — Areh Smrekar: Križ. — Maksim Gaspari: Smola. — Uboga tabakarija! — Areh Smrekar: Vsenemec. — Maksim Gaspari: Kopališče v Koleziji ali ljubljansko nemškutarjenje. — Kurent je edini šaljivi slovenski list s slikami. Izhaja po dvakrat na mesec ter stane do konca tekočega leta 10 K. Posamezne številke se dobe v vseh slovenskih knjigarnah.

Lopovsko dejanje. Iz vojnega tiskovnega stana poročajo 19. t. m.: Italijani si na vse načine prizadevajo, da prisilijo avstrijske ogrske vojne ujetnike v to, da vstopijo v italijansko armado, in sicer v posebne legije. Na ta lopovski način so dosegli Italijani nekaj uspeha le z ustanovitvijo češke legije, dočim so imeli pri Jugoslovanih manj sreče. Navadno so pripadniki inteligenčnih krogov, ki prelomijo vojaško prisego, dočim so ljudje kmetskega stanu le izjemoma pristopni takim vplivom. — Zgledno se obnašajo posebno Ukrajinci, vsled česar jih Italijani niso uvrstili v slovansko legijo. V poljsko legijo so vstopili skoraj samo bivši poljski legijonarji. C. in kr. častniki poljske narodnosti so pa domalega vsi ostali zvesti prisegi. Tako se je v nekem poljskem taboru od 1300 ujetih vojakov prijavilo v legijo samo 17 mož. K temu je mnogo pripomoglo delo 300 galiških judov, ki so moštvo poučili. Te propagande Avstrija-Ogrska ne more več mirno gledati. Ako Italijani ne nehajo kmalu s tem početjem, bo monarhija prisiljena seči po represalijah.

Na dan Krekove slavnosti 18. avgusta zvečer je bila v vlaku iz Št. Janža v Trebnje pozabljena rudeča pompadura. V pompaduri je bilo: kozarec, žlica, vilice, rokavice in denarnica z majhno svoto. Pošteni najditelj naj blagovoli naznaniti svoj naslov na upravništvo Dolenjskih Novic.

Kritje bankovcev z zlatom. Razmerje med izdanimi bankovci in zlatom, ki leži v državnih bankah kot kritje, je v zadnjem času postalo jako značilno za gospodarsko stanje, oziroma za denarni promet posameznih držav. Po zadnjih poročilih je bilo stanje bankovcev in zlata ter razmerja med obema sledeče:

	milijonov kron		
	bankovcev	zlata	v odstot.
Nemčija	15.700	3200	20%
Francija	29.600	6000	30%
Anglija	1.400	1700	121%
Švica	700	500	71%
Avstro-Ogrska	23.000	300	1⅓%
Sev. Amerika	200	3000	1500%

V razmerju z bankovci, ki so v prometu, imajo največ zlata banke v Zedinjenih državah Severne Amerike, in sicer 1500 odstotkov, najmanj pa Avstrija, samo 1⅓ odstotka. Kako je mogoče, da zadostuje samo 200 milijonov bankovcev za oni velikanski promet, ki ga ima Severna Amerika? Tam se ne plačuje skoro nič z denarjem, ampak samo s čeki. Vozni listek na postaji, obleko v prodajalni, hišno najemnino itd., vse to plačajo Američani s čeki; samo za najmanjše izdatke rabijo denar, in sicer večinoma zlato; zato izhajajo s tako neznatno množino bankovcev.

Razširjajte „Dolenjske Novice“!

O Pavlu Zamidi.

Ni ga več, mojega ljubega Pavleta, daleč od njegovih ljubih in preljubljene mu domovine krije ga hladna zemlja sibirska in ko mislim nanj, krči se mi srce in solza mi stopi v oči! In kdor ga je poznal, sanjavolepega, darovitega in plemenitega mladeniča, slehernemu se toži po njem, vsakdo obžaluje tragično njegovo usodo ter miluje uboge stariše, bridko prizadete po toliki izgubi.

Pred 24 leti se je Pavel Zamida rodil v Ljubljani kot edini sin višjega ravnatelja deželnih uradov, našega rojaka g. Matije Zamide in njegove soproge Berte iz širokoznane Kušarjeve rodbine. V gimnazijskih letih vedno prvi ali vsaj med prvimi, odšel je po z izvrstnim uspehom prebiti maturi na visoko šolo v Gradec, kjer se je z vso vnemo bavil z medicinskimi študijami. Baš je dovršil drugi letnik, kar izbruhne svetovna vojska in kakor toliko tisočev njegovih rojakov, mora tudi naš Pavel, kot medicinec-prostovoljec, na bojno polje. Uže oktobra 1914 bil je v Galiciji od Rusov ujet, ko je ponoči s patruljo na bojišču iskal in pobiral ranjence. Ko smo prijatelji izvedeli to vest, je pač marsikdo na skrivnem dejal sam pri sebi: „saj ni slabo tako, saj je na varnem in kadar poteče vojska ter se zaželjeni mir povrne krvavečemu, razmesarjenemu človeštvu, potem se nam zopet vrne tudi naš Pavel!“ Bog je hotel drugače, stoprav na drugem svetu se zopet vidimo!

Ali podrobnosti Pavlove prezgodnje smrti so tako zanimive, da jih priobčim na tem mestu. Vem, da s to objavo storim uslugo mnogobrojnim sorodnikom in prijateljem njegovim na Dolenjskem, katerim je bil Zamidov Pavel ljub in drag. Posnel sem jih iz ganljivega pisma, katero je neutolažljivim starišem pisal sotrpin Pavlov, neki nemškočeški inženir in nadporočnik, ki je po večletni živčni bolezni se smel vrniti iz sibirske Tare na Češko.

Mož piše tako-le:

„Uže januarija 1918 bila je zapečatena Pavlova usoda. Tedaj mi je dejal nadzdravnik dr. R., kateri je zdravil i mene: „Sedaj imam brezupni slučaj. Vrl mlad mož, medicinec Zamida, splošno priljubljen, zboli pred nekaj tednov, približno meseca decembra, za „hitro jetiko“. Še dva meseca utegne trajati, bolezen se razširja rapidno.“ No, dlje je trajalo, ker mlada, krepka narava se je dolgo upirala. Bolečin pač ni imel, toda groznica ga je mučila. Izključeno je bilo, da bi se ga v tem položaju moglo spraviti domov. Umrl bi bil med potjo, sedaj se stariši tolažijo vsaj s to mislijo, da se je pogreba njihovega ljubčeka udeležilo skoraj 170 ujetih častnikov ter z njim vred velik del ujetega moštva. Pokopali so ga po krščanski šegi ter z redkimi vojaškimi častmi!

Ujeti častniki v Tari živé v šestih skupinah, v šestih po mestu raztrešenih lesenih poslopjih. Zamida nastanjen je bil v jugoslovanski skupini v tatarskem mestnem delu. Enoletni prostovoljci so sicer povsod nastanjeni z moštvom skupaj, pri Pavlu bila je tedaj izjema. Pogreb so mu napravili tak, kakor ga Tara sigurno še nikoli ni videla. Pevski zbor, nad petdeset pevcev-oficirjev pel je žalostinke pri blagoslovljenju, potem pred poslopjem skupine, kamor se je sprevod podal od bolnice, dalje pri poljski maši, katera se je vršila na prostem pred katoliško cerkvico, katera pač niti za 1/20 pogrebcev ne bi bila dovolj prostorna, in končno na pokopališču, kjer je mal oddelek ruske posadke umrlemu junaku na čast oddal tri dešarže. Lepo krsto nosili so častniki, menjajoči se med seboj na polurnem potu do pokopališča. Častniki so nosili darovane vence. Pogreba so se udeležili tudi ruski poveljnik, podpolkovnik Bestušev z gospo in mnogobrojne dame šle so do pokopališča. Cerkvene obrede opravil je katoliški vojni kurat Kantor, župnik na Nižjeavstrijskem, drugi dan bral je sv. mašo zadušnico ukrajinski župnik, vojni kurat Sadovski, in avstrijski podpolkovnik Trunček ter odposlanstva vseh častniških oddelkov so prisostvovali.

Sprevod so fotografirali za stariše. Omenjam še, da se Zamida kar nič ni varal glede svoje usode ter da je še željo izražal, naj se mu znano slovensko nagrobnico zapoje na njegovi gomili. Pravijo, da je ta žalostinka — osebno radi bolezni nisem mogel k pogrebu — prekrasno zvenela in

globoko učinkovala. Peli so jo pred stanovanjem in na grobu. Umrl je 27. aprila, pokopali so ga 29. ali 30. aprila.

Častniki njegovega oddelka javili so, da se je blagi rajnki, predno je bil zbolel, z vso vnetostjo žrtvoval pri oskrbi bolnih ujetnikov. Navadno prišel je iz bolnice domov prav kasno, tako, da je kosilo bilo ali docela izhlajeno ali povsem izsušeno. Mogoče, da mu je baš odtod prihajala bolezen. Sporočali bodo v tem pogledu menda tovariši in rojaki, kadar se povrnejo domov. Za svojo osebo morem le konštatovati, da so ga častniki njegovega oddelka nad vse ljubili.

Zamidov Pavel spava večno spanje na pokopališču v sibirskem mestu Tara. To vam je lep brezovi log. Tam počiva kakih 30 vojakov; Zamida je prvi avstrijski častnik, katerega so tja položili k zadnjemu počitku."

Tako ganljivo piše nemški oficir in inženir o našem Pavlu in njegovi smrti. Omilil se mu je, kakor se je moral omiliti in prikupiti vsakomur, kdor je prišel z njim v dotiko. Ali šele sedaj, ko je prerana smrt ugrabila ljubeznjivega mladeniča ter ga odnesla na oni svet, kjer ne poznajo človeških strasti in bedastoč in krutosti svetovne vojske, šele sedaj čutimo v polni meri, kaj nam je bil naš ljubi Pavel Zamida! Fr. pl. Š.

Porotne obravnave v Novem mestu.

I.

Dne 19. avgusta t. l. sedela sta na zatožni klopi radi hudodelstva zavratnega umora in tatvine Gašper Jakše, rojen leta 1901 v Družinski vasi, in Hermenegild Lončarič, rojen leta 1902 v Trstu.

Gašper Jakše in Hermenegild Lončarič sta zasiljeno ravnala v noči od 5. na 6. malega travna 1918 v Otavicah pri Ribnici z udarci zoper speči Marjeti Zadnjikini in sicer je prvi z vejnikom udaril po glavi Marjete Zadnjikove star., drugi pa z bradljo po glavi Marjete Zadnjikove mlajše v namenu ju usmrtiti in se tujega blaga po sili polastiti, zoper osebi tako ravnala, da je nastopila smrt obeh Zadnjikovih.

Vzela sta tudi v družbi kot tatinska tovariša radi svojega dobička in sicer v noči od 2. na 3. malega travna v Družinski vasi Mariji Gregorič 4 kokoši in petelina, Janezu Ramuti 1 petelina, Jože Košaku 3 kokoši in Gašper Jakše tudi svojemu gospodarju Antonu Jorasu v Ribnici gotovine 126 K, zlato uro, dva zlata prstana, moško srajco in hlače, moško pelerino in par čižem, kakor tudi o Veliki noči 1918 Janezu Ramuta poldrugi mernik pšenice in 17. marca 1918 v veži hotela Koklič v Novem mestu Stanko Koširju kolo z vsemi pritiklinami.

Gašper Jakše, nezakonski sin Alojzije, potikal se je kot pastir pri raznih hišah v svojem rojstnem kraju. Letos pa je šel služit k Marjeti Zadnjikovi v Otavice pri Ribnici za hlapca. Toda v par dneh je zapustil natihoma službo, jo okradel in odšel. Bil je radi tega v preiskavi. Radi pomanjkanja dokazov se je kazensko postopanje obustavilo. Jakše je že takrat sklenil, kakor sam pravi, da se maščuje in usmrti Zadnjikove. Sam pove, da je hotel svoj naklep dobro premisliti in preudariti.

Hermenegild Lončarič, nezakonski sin Jožefe, je rojen v Trstu. Ob izbruhu vojske je prišel k sorodnikom v Družinsko vas, kjer se je seznanil z Gašper Jakšetom. Tu sta sklenila, da kradeta kokoši in jih prodajata v Trst. Iz Trsta grede v Ljubljano je Jakše Lončariču zaupal svoj naklep in mu povedal, da namerava usmrtiti neko žensko v ribniški fari. Lončarič je bil s tem zadovoljen in pristavil: „Potem bova pa še lahko kaj denarja dobila, grem še jaz s teboj."

5. malega travna 1918 sta odšla z večernim vlakom v Kočevje. V Kočevju sta v neki gostilni pila liter vina in potem odšla proti Otavicam. Jakše je hodil naprej. Ko je prišel do Zadnjikove hiše je obstal in povedal, da je to ona hiša, kjer sta te dve ženski, ki jih bo umoril. — Lončarič se je obotavljal. Jakše mu je prigovarjal, naj on eno žensko umori, eno bo pa Jakše sam. Po dolgem prigovarjanju je to obljubil, da on ubije eno žensko. Nato sta si sezula čevlje. Jakše se je z električno svetilko podal skozi oboj na podstrešje in od tam v vežo ter odprl Lončariču vežna vrata. V veži sta si vzela Jakše vejnik, Lončarič pa bradljo. Jakše je stopil v sobo, za njim Lončarič, posvetil je s svetilko. Stopila sta vsak k eni postelji, Jakše k starejši, Lončarič k mlajši Zadnjikovi. Ženski sta spali. Ko sta lopova stala pri glavah spečih žensk, je Jakše djal: „udari" — in nato sta udarila po glavah. Udarila sta večkrat. Ko sta jenjala tolči, pristopi Jakše k Lončariču in reče: „No, sedaj sem napravil, kar sem mislil." Nato sta šla ven, se obula in šla nazaj v sobo ter pokradla čez 2000 kron denarja, dve hranilne knjižice vredne par tisoč kron, in več živil, ter odšla v Ortenek in od tam v Ljubljano. V Ljubljani sta popivala in nakupovala potrebščine in se še isti večer vrnila v Družinsko vas.

Med potjo sta si denar delila. Dve hranilni knjižici pa sta skrila blizu vasi Breg, kjer jih je našla šolarica Marija Peterlin. — Jakše je po umoru Lončarjevi materi djal, da je zaslužil — kazoč ji denar — v Ribnici, in da ga je imel, ko je bil pri vojakih, zašitega v suknjiču.

Tatvine priznata. Porotniki so vprašanja enoglasno potrdili. Sodni dvor je obsodil vsacega obtoženca radi njune starosti v petnajstletno, vsacega četrt leta s trdim ležiščem in vsako leto 6. aprila s temnico poostreno ječo.

Loterijske številke.

Trst, 21. avgusta 48 82 85 87 62

Razvedrilo.

Franjo Neubauer:

Doktor in njegov pes.

Po resnični dogodbi.

Učen je gospod bil in doktor seveda!
Neznana mu zémeljska bila je beda,
s pečenko se v časih je hudih mastil,
a bil je preskop, da privošči si vina,
zato se podal je na grad vlastelina
in sadjevca kupil in jabolčnik pil.

Posebno pri srcu pa bil mu je lov,
povsodi po svetu iskal si je psov.
In kupil je psička, lepó ga nastanil
za vilo je v hišici, dobro ga hranil.
Ker vsega imela žival je dovolj,
debela postajala bolj je in bolj.

A psička skrivnóstna je mikala šuma,
kjer zajčki poskočni imajo kvartir.
Potikala tam se ciganska je truma
in médnjo zanesel je psička hudir;
brezvestni ga lópovi k sebi zvabíli,
ubili in spekli in psička zavžíli. — —

Kot maček nesrečni, od žalosti gnan,
naš doktor je blódil čez góro in plan,
brezupen povrnil se vsak je večer,
preljubega psička ni bilo nikjer!

Odšel je po svetu, srcé si olajšat
in ure brezkončne, brezpasje prikrajšat,
ko vrnil se spet je pomirjen domov,
od lovca do lovca iskat je šel psov.
Dobil ga je zopet in psu se dobrikal
in ž njim po gozdéh je za góbami stikal,
a pes je z nagobčnikom letal okrog,
ker pasji takrat kontumac je bil strog.

Tedaj se nesreča je tale zgodila:
nagobčnik sta psiček in doktor zgubila.
Zastonj siromak je iskal in iskal,
zastonj kakor Kajn je po gozdu divjal
in lomil je veje in gobe suvál je,
preklinjal vse pasje in druge kanalje,
napenjal očala in besne očí, —
nagobčnik prikazati hotel se ni. — —

Domóv odbesnel je, — peněč se potòk
čez skale v dolino skakljal je,
naš znanec pa čézenj v predrzen se skok
od brega do brega zagnal je.
Pa, tistega dne je hotélo gorjé,
da ležal naenkrat je sredi vodé,
a slamnik mu zdrsnil z brezlasne je gláve
in tiho odjadral po valčkih v daljave.
Zaškripal je v jezi brez dna in brez mej
in divje pogledal v potòk je bežeči,
ki hítel pod njim je brezskrbno naprej,
kot rógati hotel bi tej se nesreči.
Premočen po stranskih je dirjal potéh,
za njim pa otroški glasíl se je smeh:
iz šole hiteli so paglavčki mali,
sladkó učenósti se mokri smejali. — —

Na pse in na svoje nezgodice jezen
iztrgal iz prsi je pasjo ljubezen
in mačico majčkino skrbno gojí,
ljubeče jo nosi in dobro ji streže.
Pač starost prihaja in samca loví,
razpenja krog njega prekanjene mreže!

Listnica uredništva:

G. Ant. Stražar 613: Oprostite, ne moremo sprejemati. Imamo preveč te vrste dopisov. Morda ob priliki. Pošljite v dnevnike.

Šolske in druge knjižnice

lahko pošljejo knjige v vezavo v pol platno, ker jim lahko hitro postrežemo. Tudi molitveniki se sprejemajo v priprosto prevezavo.

Knjigoveznica J. Krajec nasl. v Novem mestu.

Daj nam mir, Gospod!

Pesem za tri ženske glasove in orgle — se dobi pri š. ravnatelju A. KOSI-ju, Središče (Štaj.) Partitura 80 h, pevska part. 30 h.

Kumin, brusnice, borovnice in vse zdravilne rastline

na debelo in drobno, kupuje

„Herba"

zadruga za vzgojo in izkoriščevanje zdravilnih rastlin, korenja in sadežev - z o. j.

ZAGREB, Jurišićeva ulica št 18.

- - Ponudbe z vzorci in cenami. - -

Oskrbnik (majer)

srednjih let, oženjen, vešč vse panoge kmetijstva, želi primerne službe.

Naslov pove uredništvo Dol. Novic.

Preselitev knjigarne.

Tvrdka URBAN HORVAT v Novem mestu se je preselila iz hiše J. Krajčevih naslednikov na glavni trg v hišo g. Vojska zraven rotovža. Toplo priporočuje knjige, muzikalije, umetnine, papir, pisarniške in šolske potrebščine itd. — Sprejema naročila na domače in inozemske knjige in časopise. ☛ Zaloga igralnih kart in raznovrstnih rabljenih garantirano pristnih poštnih znamk za nabiralce.

Svarilo!

Vinko Bon in dr., lastnik električne naprave v Luknji pri Novem mestu, opozarja p. n. občinstvo, da je brez njegovega dovoljenja strogo prepovedano, električni tok odvajati v kakoršnekoli privatne svrhe in da vsakdo, ki bi brez njegovega dovoljenja in njegove vednosti tok odvzel, zagrešil tatvino ter da bo vsakega, ki je in ki bo brez njegovega dovoljenja električni tok odvzel za svojo vporabo, ovadil sodišču. Po mnenju zvedencev-inženirjev so naprave v privatnih poslopjih lahko tudi, če niso po strokovnjaku narejene, ognju nevarne.

Vsakdo, ki bi hotel imeti električni tok, se mora pri lastniku prijaviti in se bo potem šele po možnosti in po zvedeniškem mnenju električni tok oddal.

Zato se p. n. občinstvo še posebno svari, da se ne da zapeljati od nikogar, da dá napraviti v svojih poslopjih električne naprave, ki bi ne odgovarjale strokovnjaškemu izpeljanju, ker preden se bo tok oddal, se bo vsaka sleherna naprava po strokovnjaku pregledala.

Pozor! Pozor!

Naročite si BARVO

in barvajte si sami platneno, volneno, svileno in staro obleko, katera potem zgleda kakor nova, ter pobarvajte si delavne srajce, da si prihranite milo.

Barva se dobi sledeča: črna, modra (plava), rudeča, zelena, rujava, siva in lila v zavitkih, sedaj še po 60 vin. — v trgovini barv za obleke

KARL LOIBNER

pri „zvoncu" - CELJE.

Za eno žensko obleko je treba 7 zav. barve
za en ženski predpasnik 2 zav. barve
za eno žensko bluzo 3 zav. barve

Vsak si lahko brez muje barva sam, ker vsakemu naročilu se pridene slovensko navodilo!

Razpošija se po pošti!

C. kr. avstrijski zaklad za vdove in sirote

zavarovalni oddelek — (pogodbena družba: c. kr. priv. življenska zavarovalnica Avstrijski Feniks na Dunaju)

sprejema še nadalje

zavarovanja na VIII. vojno posojilo

pod najugodnejšimi pogoji. ☛ Tako zavarovanje olajša vsakomur zajetje VIII. vojnega posojila z malimi delnimi vplačili v daljši ali krajši dôbi. Premije se morejo plačati tudi z vojnimi posojili osme ali prejšnjih izdaj.

Zahtevajte ustmena ali pismena pojasnila pri deželnem zavarovalnem oddelku v Ljubljani (Frančevo nabrežje 1, - II.), pri okrajnih zavarovalnih oddelkih v Črnomlju, Kamniku, Kočevju, Kranju, Krškem, Litiji, Ljubljani (Frančevo nabrežje 1, - I.), Logatcu, Postojni, Radovljici in Rudolfovem in pri njih pooblaščencih - zastopnikih.

Sprejemajo se spretni in zanesljivi akviziterji.

Izdajatelj in založnik J. Krajec nasl. Odgovorni urednik Urban Horvat. Tisk J. Krajec nasl.